

HLAS

ZPRAVODAJ KDS - ROČNÍK I - SRPEN -
ČÍSLO 8 - CENA 1 Kčs

**VYSTAČÍME S DOSAVADNÍMI
FORMAMI VLASTNICTVÍ?**

strana 2

**VÝVOJ VZTAHŮ STÁT - CÍRKEV
NA NAŠEM ÚZEMÍ**

strana 3

VÝHRY A PROHRY

strana 7

ZPRÁVY Z OBLASTÍ

strana 10

DĚDICOVÉ TOTALITY

strana 12

Vystačíme s dosavadními formami vlastnictví?

Program naší vlády zdůrazňuje požadavek podpory všech forem vlastnictví. Většinou se to chápe tak, že vedle vlastnictví státního a družstevního se bude podporovat i vlastnictví soukromé.

Omezovat se však jen na tyto tři formy není správné. Není to správné tím spíše, že státní vlastnictví zřejmě v tom rozsahu, v jakém dnes existuje, nemůže zůstat. Reprodukovalo by jen nové zaostávání a podprůměrnost a stávalo by se zřejmě brzdou dalšího ekonomického rozvoje.

"Masový" přechod na privatizaci např. cestou vytváření akciových společností by se zřejmě setkal s obavami z určitého sociálního napětí a není ani všude realizovatelný. Je proto třeba hledat i jiná řešení. Je to potřebné tím spíše, že nějaké "vylepšování" modelu státního podniku sotva může mít naději na trvalejší úspěch.

Jako aktuální východisko se zde přímo nabízí přechod na podnikové vlastnictví.

Zavedení podnikového vlastnictví znamená:

- převést továrny podniky do přímého spoluvlastnictví těch, kdo v nich pracují, jestliže o to budou mít zájem;

- založit v nich nový partnerský vztah smlouvou společenskou místo dosavadního vztahu podřízenosti na základě smlouvy pracovní;

- umožnit všem členům podnikového kolektivu na základě jimi přijatých podnikových stanov účast na řízení podniku a na rozhodování o rozdělení výsledků hospodaření při důsledném vzájemném podílu na zisku pracovní účastí v příslušném podniku.

To už nepůjde o formální samostatnost a samořídění, zakrývající podřízenost a ekonomickou závislost na státu, ale o vytváření zcela nových hospodářských subjektů, nových podnikatelů. Jejich "akcionáři" však budou výlučně členové příslušného podnikového kolektivu a jejich "akciemi" bude pracovní účast na hospodaření.

Zavedení podnikového vlastnictví umožní dát majetek v podnicích těm, kdo v nich nové hodnoty skutečně tvoří; je cestou i k větší hospodářské demokracii.

Když připravujeme zákon o státním podniku, je třeba jej urychleně doplnit takovou zákonnou úpravou, která by umožňovala i přechod na podnikové vlastnictví tam, kde si to podnikové kolektivy budou přát.

podnikového spoluvlastnictví přímo pracovní kolektiv. Jeho zájem na dobrém hospodaření by měl proto naopak stoupnout.

Rozhodující u podniků ve spoluvlastnictví pracovníků je dohodnout ve stanovách správně vzájemné vztahy práv a povinností stejně jako odsouhlasit způsob odměňování a klíč k rozdělení podílů na zisku. Dosáhne-li se toho, pak podílník, jehož "akcií" je pracovní účast v podniku, by měl mít dokonce větší možnost a zájem podílet se na dosažení lepších výsledků podniku než akcionář.

Zkušenosti podniků spoluvlastnictví pracovníků v USA potvrzují, že tyto podniky jsou schopny být úspěšné i v tvrdé kapitalistické konkurenci. Není důvod, proč by to nebylo možné u nás.

Budou-li chtít organizační jednotky dosavadních státních podniků hospodařit na bázi podnikového spoluvlastnictví a bude-li jim to umožněno, budou muset jejich členové naopak pro začátek počítat s jistým uskrovněním, než vyplatí hodnotu základního jmění státu. Nejvhodnější by bylo odvádět státu odpisy ze základních fondů až do jejich splacení a potom už odpisy spolu s dalšími zdroji používat pro novou reprodukci. I to by mělo přispět k vytváření vědomí spoluvlastnictví u členů kolektivu a k podřízení jejich hospodaření.

Z uvedených důvodů by se mělo je: hospodaření na bázi podnikového spoluvlastnictví pro pracovní kolektiv vhodnější a zajímavější než tzv. zaměstnanecké akcie ve státních podnicích, kde rozhodující část akcií a tím i zisku půjde opět ve prospěch státu místo ve prospěch podniku a jeho pracovníků.

Navíc řada menších kolektivů má dnes zájem začít vůbec nově podnikat, ale ne jako pracovníci v podřízeném pracovním poměru u zaměstnavatele, ale jako spolupartneři podílející se na hospodaření i na jeho výsledku. Proč jim to právě touto formou neumožnit?

VOZVĚNÁCH z 16. února 1990 bylo pod titulem "Vystačíme s dosavadními formami vlastnictví?" upozorněno na možnost uplatňovat jako jednu z forem i podnikové spoluvlastnictví pracovníků. Článek vyvolal poměrně značnou odezvu. Ta kladná byla od těch, kteří by již chtěli společné podnikání v uvedené formě uplatnit a ptají se, jak začít. Ta druhá byla od pochybovačů, kteří nepovažují takové řešení za vhodné.

Prvním je třeba odpovědět, že uplatnění společného podnikání na bázi podnikového spoluvlastnictví je podmíněno přijetím příslušných zákonů.

Pokud jde o námitky pochybojících, vycházejí hlavně z obavy, že by pracovníci podnik "vycucali" a pak odešli jinam. Nemyslím, že tato obava je odůvodněná. Pokusím se aspoň o stručné vysvětlení:

Podnikové spoluvlastnictví se mylně směšuje (dokonce občas i v odborném

tisku) s tzv. samosprávou státních podniků. Je pochopitelné, že v samosprávných podnicích se pracovníci nikdy nebudou cítit vlastníky a budou vždy mít zájem především na okamžitých příjmech bez ohledu na perspektivu podniku.

Předpokládat podobný přístup také u podnikového spoluvlastnictví znamená očekávat v podstatě bezperspektivnost např. i u akciových společností, kde akcionáři rovněž mají zájem na co nejvyšším výnosu z akcií - a přece tyto podniky prosperují.

K zabránění nebezpečí "výprodeje" musí být obdobně jako u akciových společností stanoveno, že není přípustné vyplácet podíly na zisku na úkor základního jmění.

Dobré hospodaření akciové společnosti i podniku ve spoluvlastnictví pracovníků přináší vyšší podíl na zisku, špatné hospodaření postihuje na "užitcích z akcie" akcionáře, u

JUDr. Bedřich Vymětalík
Válcovny plechu Frýdek-Místek

Milí přátelé,
uběhlo již několik dní od vyhlášení výsledků voleb a nové povinnosti stojí před námi. Cítíme proto, že právě teď je vhodná chvíle ještě se vrátit, dříve než nás nová skutečnost úplně pohltí, k naší společné předvolební práci. Z množství nových skutečností a poznatků, které bude nutno ještě střízlivě a věcně zhodnotit, chceme dnes zhodnotit jeden, jak se domníváme ten hlavní.

Je jím Vaše ochota a schopnost obětavé, nezištné a účelné práce pro křesťansko-demokratickou stranu.

Tato, pro velkou většinu z nás, první svobodná volební kampaň, byla ještě užitečnou školou a bude nutno poučit se i z chyb, kterých jsme se dopustili, jedno však obstálo mimo veškeré pochyby na výtečnou; konkrétní práce členů KDS při zabezpečování volební propagace. A tak, i když volební výsledky asi všeobecně nesplnily naše očekávání a o příčinách společně s Vámi budeme rozvažovat, volební kampaň prokázala, že křesťansko-demokratickou stranu tvoří lidé veřejné práce schopní a pro ni připravení.

Dnes nemůžeme udělat o mnoho více, než Vám za tuto práci upřímně poděkovat. Slibujeme, že se ze všech svých sil vynasnažíme, aby Vaše osobní rozhodnutí, zasadit se pro veřejně prospěšnou věc, nebylo nikdy zneužito k cílům Vašeho úsilí nehodným. K tomu, jak věříme napomůžete i nadále Vy tím, že ve své aktivitě nepolevíte a své politické postoje budete prosazovat nejen směrem k veřejnosti mimo křesťansko-demokratickou stranu, ale i směrem dovnitř, aktivní spoluúčastí na jejím vytváření.

Nezapomínejte, že jenom společným úsilím nás všech se nová křesťansko-demokratická strana může stát onou významnou a národu prospěšnou politickou silou, o které ve svých programových prohlášeních mluvíme.

Přejeme Vám všem, aby pocit radosti nad vykonaným dílem nebyl kalen malichernými sváry, ale naopak vytvořil mezi námi všemi trvalé vědomí solidárních vztahů, tvořících základ křesťanského společenství.

S upřímným díkem za vše Vám i Vaším blízkým

*Jménem vedení KDS
Josef Čuhra
ústřední tajemník*

Vývoj vztahů stát - církev na našem území.

Ve vrcholném středověku panoval soulad zájmů držitelů duchovní a světské moci. Světské rameno chránilo církev a vykonávalo její rozhodnutí (v této roli vystupuje při upálení M. Jana Husa v Kostnici). Spory mezi papeži a světskými vládci (německými a francouzskými králi) tento soulad rozbíjejí a vytvářejí předpoklady pro vnější úspěch reformace. Za těžkých krizí se poměr stát-církev mění pomalu ve prospěch státní suverenity.

Reformace: Na luterské půdě přiznala německým říšským knížatům právo reformovat církev. Individuální svoboda svědomí byla v právním řádu věci neznámou. Roku 1555 byla na sněmu v Augsburgu dohodnuta zásada: "Cuius regio, eius religio" (čí vláda, toho náboženství), což vedlo v Německu k masovému stěhování kvůli víře.

Kalvínská reformace v sobě obsahovala dva prvky:

a) Stát má povinnost hájit čest Boží, vykonávat příkazy Písma a chránit víru: toto vedlo k teokracii, vládě představitelů církve v obci. Jako model se trvale neprosadilo.

b) Větší životnost měl důraz na samostatnost presbyteriální církve vůči státu - zvláště v případech, kdy panovník byl jiného vyznání.

Česká reformace: Předběhla Evropu svým širokým chápáním tolerance a svobody svědomí. Rudolfův majestát z roku 1609 poskytl náboženskou svobodu všem obyvatelům bez výjimky. Měl však velmi krátkou dobu platnosti - v podstatě do Bílé Hory.

V rakouských zemích zvítězila protireformace, ale v osvícenství převládá názor (souhrnně nazývaný u nás "josefinismem"), že stát je suverenní vůči církvi a v osvícené snaze po obecném blahu může libovolně organizovat život lidí i církve. Za císaře Josefa II. zasahoval sáť i do vnitřních záležitostí církve.

Domnívám se, že dědictví josefinismu určilo naši politiku vůči církvím až do (doufejme) nedávné minulosti. Státní souhlasy pro faráře a biskupy, slib věrnosti státu ani udržování církve ve hmotné závislosti na státu si nevymyslely komunisté: ti toho jen obratně využili a antiklerikálně přibarvili.

Z tohoto hlediska je výmluvná úvodní formulace tzv. Tolerančního

patentu z roku 1781, kterým byla trpěna luterská a kalvínská církev v rakouské části monarchie:

"Císař, přesvědčen jsa z jedné strany o škodlivosti všeho útisku svědomí a s druhé strany o velkém užítu vyplývajícím pro náboženství a stát z pravé křesťanské tolerance, ráčil ustanoviti."

Potvrdil to i dvorský dekret Leopolda II. z roku 1791: pouze katolická církev je vládnoucí a tolerance poskytnutá nekatolíkům je závislá na dobré vůli panovníka: není proto možné ji učinit trvalým ústavním zákonem. Ze stejné libovůle císařové organizovali i život katolické církve, rozhodovali o řádech, o svěcení svátků, atd. Tento systém trval v nezměněné podobě do roku 1848.

Oktrojovaná ústava z 25. dubna

Pro revolučním zvratu roku 1848:

1848 prohlašuje: (i 17)

"Všem státním občanům je zaručena plná svoboda víry, svědomí, jakož i osobní svoboda".

Císařský patent ze 4. března 1849 stanovuje:

i 1: "Každému je zaručena úplná svoboda víry a právo domácího výkonu náboženského vyznání. Užívání občanských a politických práv je nezávislé od náboženského vyznání, avšak náboženským vyznáním nesmí státoobčanské povinnosti utrpěti žádné újmy".

i 4: "...Vyučování náboženství na obecných školách obstará příslušná církev nebo náboženská společnost. Stát vykonává nad vyučováním a výchovou vrchní dozor".

V době Bachova absolutismu toto opět neplatilo a byl sjednán **konkordát s římsko-katolickou církví roku 1855:** Pro všechnu budoucnost se slibuje zachování katolického náboženství se všemi právy a prerogativami, které mu přísluší dle ustanovení božského a zákonů církevních. Na území státu se volně uplatňuje kanonické právo. Plný styk katolíků se sv. stolcem. Rozsáhlá práva církve ve školství. Ustanovení tohoto konkordátu byla částečně překonána zákony z roku 1867 a 1868; k formálnímu vypovězení konkordátu došlo po 1. vatikánském koncilu v roce 1870: se zajímavým zdůvodněním. Katolická

církev prý vyhlášením papežské neomylnosti přerušila svou právní kontinuitu a rakouský stát neuznává církev po roce 1870 za téhož smluvního partnera, se kterým uzavřel v roce 1855 konkordát. Byl to ohlas skutečnosti, že hierarchové rakouské katolické církve byli na koncilu členy opozice proti neomylnosti.

Po obnovení ústavnosti a rakousko-uherském vyrovnání je vydán státní základní zákon o všeobecných právech státních občanů: Podle mého názoru je to vrchol dosavadního našeho právního vývoje vzhledem k církvím a od té doby nastává zpětný pohyb: směrem ke

zmateným a oklešťovaným právním formulacím. (21.12.1867):

Čl. 15: "Každá dle zákona uznaná církev a náboženská společnost má právo společné veřejné bohoslužby, upravuje a spravuje své vnitřní záležitosti samostatně, zůstává v držení a používání svých ústavů, nadací a fondů, určených pro kultové, vyučovací a dobročinné účely, jest však podrobena obecným zákonům státním jako každá společnost".

Čl. 16: "Přívržencům některého zákonem neuznaného náboženského vyznání je dovolen domácí výkon

náboženství, pokud tento není protiprávní ani mravům se přičií".

Církev jsou podle tohoto zákona veřejné korporace s právem autonomie ve svých vnitřních věcech. Pro vzájemné vztahy se státem byla vždy klíčová otázka vymezení vnitřních a vnějších záležitostí církevních. Podle výměru rakouské vlády obsaženém v důvodové zprávě k zákonu o zevních poměrech církve katolické, patřilo k jejím vnitřním věcem toto:

"... svoboda učení a bohoslužby, volně uplatnění její ústavy, jurisdikční moci platné pro obor církevní, zvláště svoboda jejího pořádku a kázně, svobodný rozvoj jejích společenstevních zřízení (klášterů) a péče o ně, svobodná úprava církevního vyučování, vedení církevních vzdělávacích ústavů, dále vedení a bezprostřední dozor nad účastí církve na veřejném vyučování - ovšem toto pod vrchním dozorem ústavů sloužících církevním účelům".

Následovala série tzv. "květnových zákonů" z roku 1868:

- zákon č. 47 obnovil předpisy občanského zákoníku i pro katolická manželství a zavedl volitelnou civilní formu pro oddávky;

- zákon č. 48 upravil poměr církví ke školám;

- zákon interkonfesijní upravující poměry mezi jednotlivými církvemi (všechny 25.5.1868; vstoupily v platnost přes odpor papeže, který je prohlásil za neplatné).

Zákonem z 9. dubna 1870 (č. 51) upraveny některé právní poměry osob bezkonfesijních. Nařízeno také vedení matrik politickými úřady.

1874: tzv. druhá serie květnových zákonů:

a) Zákon o zevních poměrech církve katolické ze 7.5.1874: Závažný tím, že jeho ustanovení platila i po roce 1918. V praktických věcech se příliš neliší od konkordátu s roku 1855, ale jeho filosofie je jiná. Zatímco konkordát staví na teorii koordinace státu a církve jako dvou rovnocenných partnerů, zákon vychází z priority zákonů státních. Jen stát určuje, co jsou zevní a co vnitřní záležitosti církevní. Ovšem vedle státních zákonů existuje jistá oblast, kde se uplatňuje kanonické právo. Zaměstnanci církve zároveň veřejnými zřizenci (matrikáři, atd).

b) Zákon o dani do náboženského fondu.

c) Zákon z 20.5.1874 č. 68 o uznání nových náboženských společností státem. Tyto uznané církve byly veřejnoprávními osobnostmi. Vyhlášována parita mezi konfesemi, ale

katolická církev si přece jenom fakticky udržovala mimořádné postavení. Tím byl právní vývoj v Rakousku zhruba ukončen.

Právní poměry za 1. republiky:

V roce 1918 ponechány v platnosti všechny dosavadní zákony a nařízení, pokud nebyly v rozporu s novými změnami právních norem. Konfesní právo se tedy řídilo třemi právními systémy:

a) Bývalý právní systém rakouský (ústava z roku 1867 a dvě serie květnových zákonů: Čechy a Mora va.

b) Bývalý právní systém uherský (Slovensko, Podk. Rus).

c) Právní systém československý, který se postupně tvořil.

Výsledkem byla značná nepřítomnost právních norem upravujících vztah k církvím. Ani prozatímní ústava z 13. listopadu 1918, ani definitivní ústava z roku 1920 nevnesla do toho jasno.

Směrnici pro vypracovávání ústavy byl článek smlouvy mezi čelnými evropskými mocnostmi včetně USA, podepsaná s Československem v Saint Germain en Laye 10. září 1919: (zveřejněná pod č. 508 /1921 Sb):

Čl.2: "... Všichni obyvatelé Československa budou mít právo, aby volně vyznávali, jak veřejně, tak soukromě jakékoli vyznání, náboženství nebo víru, jejichž vykonávání nebude v neshodě s veřejným pořádkem a dobrými mravy".

Po převratu v roce 1918 panovalo v naší veřejnosti převládající mínění, že dojde k odluce církve od státu. Vě vládní návrhu ústavy byl obsažen i 121: "Mezi státním a církevním budiž zaveden stav odluky". S ohledem na tento článek byly formulovány i jiné články.

Při projednávání v parlamentu narazila plánovaná odluka na odpor lidové strany, ale i stran slovenských, které varovaly před tak drastickým zásahem do právních poměrů na Slovensku a jitréním citů lidí. Ukázalo se, že pro odluku není k dispozici dosti stabilní většina a kromě toho sílila snaha, aby ústava byla přijata s manifestační jednoduše. Výbor sněmovny proto odluku z návrhu ústavy odstranil.

Stoupenci odluky však doufali, že i přes tento svůj neúspěch dříve nebo později odluku prosadí cestou obyčejného zákona. Proto zabránili tomu, aby ústava obsahovala jakékoli překážky v tomto směru. Touto překážkou se jim jevil navrhovaný i 124: "Zákon stanoví podmínky uznání

náboženských vyznání". Dosáhli jeho vypuštění a tím toho, že ústava z roku 1920 se vůbec nezmiňuje o církvích jako takových a zná jen svobodu jednotlivce vyznávat jakoukoliv víru (podobně ústavy z roku 1948 a 1960).

Ústavní listina Československé republiky.

Zák. ze dne 29.2.1920, č. 121 Sb. z. a n.

Hlava V. Svoboda učení a svědomí. Svoboda projevu a mínění.

i 117-120 (...)

i 121: "Svoboda svědomí a vyznání jest zaručena.

i 122: Všichni obyvatelé republiky Československé mají v stejných mezích jako státní občané republiky Československé právo vykonávat veřejně i soukromě jakékoli vyznání, náboženství nebo víru, pokud výkon ten není v neshodě s veřejným pořádkem a řádem nebo s dobrými mravy.

i 123: Nikdo nesmí býti ani přímo ani nepřímou nucen k účasti na jakémkoli náboženském úkonu s výhradou práv, plynoucích z moci otcovské nebo poručenské.

i 124: Všecka náboženská vyznání jsou si před zákonem rovna.

i 125: Vykonávání určité náboženské úkony může býti zakázáno, odporují-li veřejnému pořádku nebo veřejné mravnosti".

Ústava zároveň stanovila: pozbývají platnosti "všechny dřívější ústavní zákony, i když by jednotlivá jejich ustanovení nebyla v přímém rozporu s ústavními zákony československé republiky". Tak církve zmizely z ústavy.

Poučné je sledovat, jak postupně zmizela z ústavy i rovnost konfesí, kterými komunisté tak velice obhajovali církevní zákony z roku 1949:

Ústava z roku 1948: "Všechna náboženská vyznání a bezvyznání jsou si před zákonem rovna".

Ústava z roku 1960 to nahradila takto: čl. 20,2: "Rovnoprávnost všech občanů bez zřetele na národnost a rasu je zaručena". Tato ústava již považuje náboženskou víru za čistě soukromou věc.

Další právní normy 1. republiky:

- 1922 tzv. "malý školský zákon". Zavedl povinný předmět "občanská nauka a výchova; vedle toho povinné vyučování náboženství pro členy státem uznaných církví.

- 22.5.1919 zavedena fakultativní civilní forma uzavření manželství.

- Trestní zákon z 20.2.1919: obsahoval tzv. "kazatelnicový paragraf"

namířený proti duchovním, kteří by na kazatelně agitovali proti některé jiné straně. Zakazuje také politizování na kazatelnách, kritiku státních zákonů, atd.

- 1921 povoleno pohřbívání ohněm; - 1922 upravena přísaha osob bezkonfesních;

- 1925 úprava svátků a památných dní (mj. 6. července památný den M.J.Husa, o který se vedl spor s katolíky).

- Zákon interkonfesijní z 23. dubna 1925 (č. 96 Sb.): upravuje a sjednocuje právo ve věcech mezicírkevních. Rodiče určují vyznání dětí do 16 let, potom si každý rozhoduje sám. Výstup z církve oznámí člen státnímu úřadu a ten to sdělí sám duchovnímu opouštěné církve. Reverzy dané kterékoli církvi např. při smíšeném sňatku jsou právně neúčinné.

- Zákon č. 122/1926 Sb. "o úpravě platů duchovenstva církvi na náboženských společnostech státem uznaných, případně recipovaných", tzv. kongruový zákon. Podle něho dvojí praxe vzhledem k církvím. Církvím kongruovým stát platil kazatele - vyplácel tzv. kongruu (týkalo se hlavně katolické církve). Církvím dotačním stát vyplácel dotaci jejím ústředím a církve samy zajišťovaly výplaty kazatelů. Není pravda demagogické tvrzení z roku 1949, že až lidově demokratický stát zajistil důstojné životní podmínky farářům - pokud se tím nemyslí likvidační státní platy. Přitom se po jistou dobu přísně hlídalo, aby faráři nedostávali příspěvky z církevních prostředků.

- Branný zákon z 19.3.1920 - zavedl všeobecnou brannou povinnost a odstranil výsadu kněží, kteří byli do té doby vojenské služby zbaveni.

- Modus vivendi mezi čsl. státem a Vatikánem z roku 1928: Ukončil období napětí mezi Vatikánem a ČSR, které vyvrcholilo roku 1925. Hranice diecézí budou upraveny tak, aby naše území nepodléhalo ordinářům v cizině (to se hlavně týkalo uherských diecézí). Obdobně řeholní řády budou mít své domácí představené a nebo budou přímo podřízeny jejich generálnímu domu. Před jmenováním biskupů oznámí Vatikán jméno uchazeče vládě, aby se ujistil, zda není proti jmenování politická námitka. Jednání se povede v tajnosti. "Námitkami rázu politického rozumějí se veškeré námitky, které by vláda mohla podpíratí důvody, vztahující se na bezpečnost země, např. že se vybraný kandidát provinil politickou činností irredentistickou, separatistickou anebo namířenou proti ústavě nebo veřejnému pořádku ve státě".

Dále ustanovení o řešení otázek, které vznikly pozemkovou reformou.

Provádění konkordátu se vleklo přes celou 1. republiku a přerušila je válka. Předepsán tento slib věrnosti:

"Přisahám a slibuji, jakož sluší biskupovi, věrnost Československé republice, a že neučiním nic, co by bylo proti blahu, bezpečnosti a integritě republiky".

Právní poměry po roce 1945:

A) Ústava z roku 1948: Vlastní text vypracováván většinou před únorovým převratem, ale preambule již nese stopy vítězství jedné stalinistické strany.

Rada církví v ČSR předložila svůj návrh tohoto znění:

"Osoby téhož náboženského vyznání nebo bez vyznání mají právo organizovati se ve vyšších kolektivních útvech (církvích, náboženských společnostech, spolcích). Svoboda veřejné společné bohoslužby, náboženské a mravní výchovy, charitativní činnosti a účast na kulturní tvorbě jest těmto útvarům i jednotlivcům zaručena". (tento odstavec se do ústavy nedostal).

Příslušná část ústavy:

Svoboda svědomí a vyznání.

i 15 (1) "svoboda svědomí se zaručuje.

(2) Světový názor, víra nebo přesvědčení nemůže být nikomu na újmu, nemůže však být důvodem k tomu, aby někdo odpíral plnit občanskou povinnost uloženou mu zákonem.

i 16 (1) Každý má právo vykonávat soukromě i veřejně jakoukoli náboženskou víru nebo být bez vyznání.

(2) Všechna náboženská vyznání a bezvyznání jsou si před zákonem rovna.

i 17 (1) Každý má volnost prováděti úkony spojené s jakýmkoli náboženským vyznáním nebo bezvyznáním. Výkon tohoto práva však nesmí být v neshodě s veřejným pořádkem ani dobrými mravy. Nedovoluje se zneužívat ho k nenáboženským účelům.

(2) Nikdo nesmí být přímo ani nepřímo nucen k účasti na takovém úkonu."

i 37 (2) Zakazuje se šířit mj. rasovou a náboženskou nesnášlivost.

B) Církevní zákony z roku 1949: Zrušily všechny dosud platné právní normy na tomto úseku. Tím se spousta věcí, dříve nějak upravených zákonem, octla ve vzduchoprázdnu. Proto mohl nastat stav, kdy o všem rozhodovaly ministerské směrnice, metodické výklady a libovůle jednotlivých osob stranického, bezpečnostního a státního aparátu.

Jednalo se o:

Zákon č. 217/49 Sb, kterým se zřizuje Státní úřad pro věci církevní.

(zrušen roku 1956 a církve přešly pod ministerstvo školství, kultury a informací; od roku 1969 jsme pod min. kultury).

Zákon č. 218/49 Sb. "o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem". Rozveden jednotlivými prováděcími nařízeními pro jednotlivé církve.

Zásady: - Stát poskytuje osobní požitky duchovním, kteří působí se státním souhlasem.

- Státní souhlas lze udělit státně spolehlivým státním občanům, kteří "splňují i jinak všeobecné podmínky pro přijetí do státní služby". (srovnejme s precizností Modu vivendi při definici politické námitky).

- Duchovenskou činnost lze vykonávat jen s předchozím státním souhlasem a po složení slibu věrnosti státu:

"Slibuji na svou čest a svědomí, že budu věren Československé republice a jejím lidově demokratickému zřízení a že nepodniknu nic, co by bylo proti jejím zájmům, bezpečnosti a celistvosti. Budu jako občan lidově demokratického státu plnit svědomitě povinnosti vyplývající z mého postavení, a vynasnažím se podle svých sil podporovat budovatelské úsilí směřující k blahu lidu".

- Stát hradí církvím i věcné náklady a v odůvodněných případech poskytuje i zvláštní výpomoc. Schvaluje však rozpočty a závěrečné účty; dohlíží na majetek církví. Vyděruje též bohoslovecké učiliště, které se tak stávají státními školami.

Poznámky k uplatňování těchto zákonů: Podstatně okleštěny dalšími směrnici. (Dodatek ke směrnici pro výuku náboženství ze 14.5.1974; Metodický výklad k udělování státního souhlasu k výkonu duchovenské činnosti z 30.6.1975 - se slavnou větou, že "na udělení státního souhlasu není právní nárok"; Směrnice o přijímání darů ze zahraničí pro církve a náboženské společnosti v ČSR z 25.10.1985, atd. Některé nesly 30 let pečej 50. let, např. směrnice o přístupu duchovních do zdravotnických zařízení a ústavu sociální

pečce z roku 1956. Psát právní historii vztahů stát-církve bude dosti smutné).

Ustálila se praxe, že státní souhlasy udělovali a odmínali krajsí církevní tajemníci. Pro zvolení do jakékoliv další vyšší funkce byl opět potřeba státní souhlas. Ten platil pouze pro dané místo působení.

C) Ústava z roku 1960: Vycházela z úvodního konstatování, že "Socialismus u nás pod vedením KSČ zvíťazil". Ob-sahovala všechny perličky stalinismu: vedoucí úlohu strany, veškerá kulturní politika a rozvoj vzdělání "jsou vedeny v duchu vědeckého světového názoru, marxismu-linismu, a v těsném spojení se životem a prací lidu. Stát a společenská organizace soustavně usilují o odstranění přežitků vykořisťovatelské společnosti ve vědomí lidí".

Čl. 32: Svoboda vyznání.

(1) "Svoboda vyznání je zaručena. Každý může vyznávat jakoukoli náboženskou víru, nebo být bez vyznání, i provádět náboženské úkony, pokud to není v rozporu se zákonem.

(2) Náboženská víra nebo přesvědčení nemůže být důvodem k tomu, aby někdo odpíral plnit občanskou povinnost, která je mu uložena zákonem".

Závěr:

Změny po loňském 17. listopadu 1989 probíhají tempem, které je nesrovnatelné s rokem 1968. Byl zrušen institut státního dozoru nad církvemi, udělování státních souhlasu, slib věrnosti státu, celá soustava církevních tajemníků a sekretariátů, oddělení STB pro církve, atd. V běhu je příprava nového církevního zákonodárství.

Domnívám se, že se právně vracíme někam do roku 1918, ale s tím rozdílem, že máme daleko lepší předpoklady vyřešit církevně-politické otázky. Po 70 letech nejsme ovládnáni přesvědčením, že katolická církev ohrožuje suverenitu státu a demokracii a že proto úkolem jakýchkoli zákonů je nasazovat jí uzdu. I tady však platí, že naše budoucnost je v našich rukách a budeme mít takové církevní zákony, jaké si zasloužíme.

ing Miloš Hübner

VÝHRY A PROHRY

Volby jsou za námi.

Nedopadly pro nás nejlépe, ale nedopadly ani nejhůře. Dopadly tak, jak dopadnout mohly.

Volební systém poměrného zastoupení s 5% klauzulí nebyl zvolen náhodou. Pokud byl zvolen proto, aby prospěl Občanskému fóru, pak svůj účel splnil. Pokud bylo v zájmu našeho národa a naší republiky, aby Občanské fórum vyhrálo, pak byl zvolen dobře. Pokud vzniká většina OF v zákonodárných sborech je nezbytná pro stabilní a řádný výkon funkcí těchto sborů, pak bychom i my měli volební výsledek vzít s povděkem na vědomí.

RÁD bych ocitoval slova Zbigniewa Brzezinského, která pronesl při své přednášce v Praze 16. března tr. ... nejdůležitějším excesem demokracie je nebezpečí fragmentace určitého politického procesu. Účelem politického procesu v demokracii je dát vůli lidu a převést ji na dobře uváženou politickou akci. Nejnebezpečnějším politickým nástrojem účinného utváření demokratické politiky je systém poměrného zastoupení. Systém poměrného zastoupení podkopává možnost účinné, stabilní, účelné demokratické vlády. Systém zastoupení by neměl zkreslovat lidovou vůli, ale měl by se pokoušet o vykrystalizování demokratické většiny."

Zdá se, alespoň pro tentokrát, že systém poměrného zastoupení svou nebezpečnou stránku neprojevil. Výsledky voleb jsou hodnoceny různě. Jak hodnotíme my?

Dáme za pravdu těm, kteří ve vítězství Občanského fóra vidí ohrožení vývoje k demokracii u nás? Dáme za pravdu těm, kteří ve vítězství Občanského fóra vidí záruku vývoje k demokracii? Odpověď je současně i prvou z odpovědí na otázku v čem byly uskutečněné volby výhrou a v čem prohrou pro nás pro naši stranu.

V ý h r o u byly pro celou společnost i pro nás tehdy, když se určitě, řekněme vnitřní mafiánsko totalitní tendence volebního vítěze neprosadí i do jeho veřejné státní politiky.

V ý h r o u budou pokud konečně dojde k dosud jen proklamovanému, ale po volbách snad již pravděpodobnějším ideovému a též organizačnímu strukturalizování fóra.

V ý h r o u se mohou stát, když ta část struktury OF, která je nám svými ideovými a politickými postoji blízká, bude umět se s námi stmelit v průběhu následujících dvou let v tak potřebnou a nezbytnou neokonzervativní pravici. Nikoliv neurčitý pravý střed, ale zcela určitě a jasně deklarovaná pravice je to

co každá demokracie i naše společnost jasně potřebuje k tomu, aby byla života schopná.

V ý h r o u též bude, když se nám podaří překonat sebe samé, překonat i zábrany a předsudky ostatních, kteří se k pravici hlásí a vědí proč tak činí a rovněž těch, kteří by k pravici náležet měli, aby s námi společně neokonzervativní pravici vytvářeli.

V ý h r o u bude, když budeme umět uvnitř strany nebo kolem ní soustředit to, co nám dosud značně chybí - značné množství odborníků a politicky samostatně myslících lidí.

V ý h r o u se musí stát, když tito lidé budou umět formulovat politická, ekonomická, školská, zemědělská, vojenská, středoevropská, regionálně moravská či česká a další a další fundovaná a kvalitní, ale také široce srozumitelná stanoviska. To je nemalý problém třeba již jen proto, že pro většinu české společnosti stále ještě jsou pravivcově či konzervativně orientované názory za apriori špatné, jak víme z uplynulých čtyřiceti let, tak i z mnohem starší, prakticky celé historie dvaceti let I. republiky.

V ý h r o u má šanci stát se ekonomický program, který bude schopný být alternativou přece jenom stále značně socialisticko direktivnímu ekonomickému modelu dle ministra financí Václava Klause a který nemá tak jednoznačné šance na úspěch, jak tvrdí jeho autoři.

V ý h r o u se právě tak může stát dokážeme-li v co nejkratší době koncipovat vlastní program organizace a fungování decentralizované místní správy, decentralizované organizace policie a četnictva, samosprávy měst a obcí, zemské, regionální a občanské samosprávy. Když zejména v této oblasti budeme umět navázat a to co nejrychleji spolupráci s naším volebním konkurentem Hnutím za samosprávnou demokracii - Společnost pro Moravu a Slezsko.

V ý h r o u nad jiné cennou jsou první vlastní zkušenosti, které jsme v průběhu volební kampaně nasbírali a které bychom nikde a nikdy jinde získat nemohli.

V ý h r o u je poznatek, že není možné mimo Prahu a jistěže ani v Praze čekat na jakési politické direktivy z centra. Výhrou se stane když budeme umět ve svých obcích, městech či ulicích samostatně a pružně politicky vystupovat.

V ý h r o u nepochybně je, že se nám podařilo to, co naporostě většinou nových stran nikoliv a sice vstoupit do parlamentu a do České národní rady. Politika se samozřejmě bude dělat i mimo parlament, ale parlamentní tribuna zůstává jednou z nejvýznamnějších a pro prezentaci strany nejnahraditelnějších. V ý h r o u bude, když si budeme vědomi toho, že vyhlášením volebních výsledků vlastně začala volební kampaň nová, budeme-li si umět praktickou vlastní činností připravit volební vítězství ve volbách příštích. Vše co budeme od nynějška dělat musíme dělat též se zřetelem k nastávajícím volbám.

V ý h r o u byla Unie. Bez ní by se naši kandidáti a v tom počtu do parlamentu stěží dostali. I toto neúplné a poněkud zimpovizované spojení části konzervativně pravicových sil s částí sil pravého středu je v politických dějinách naší země skutečností zcela novou i průběhu historie spíše ojedinělou. Nadále půjde o to, aby Unie - pokud bude zachována a zachována by být měla - získala pestřejší tvář. Pestřejší nežli byla dosud ta příliš jednostranně lidovecká. Tvář, ve které bude více vidět i náš podíl.

V ý h r o u byla Unie i pro lidovce. Samostatně by ani oni bariéru 5% nepřekonali. Volební prohra, kterou je nutno spatřovat v získání méně nežli 5% se navíc stala příčinou nejenom vnitropolitické krize u stran, které takto dopadly, ale i příčinou jejich možného odchodu z politické scény či jejich zániku vůbec.

V ý h r u nám nabízí čas, který jsme získali tím, že místo sil a lidí, které by nám odčerpala větší účast na vládních povinnostech, budem mít síly a lidi na zformování stále ještě chybějící vlastní politické a ideové platformy, vybudování vnitřní organizace strany, jejího tisku, zformování a též prezentování konkrétního programu či spíše programů, prostě vlastních řad. Pokud

nás opustí jednotlivci, kteří do naší strany šli snad s představou snadného politického úspěchu, pak i to je vlastně výhra.

Prohrou pro celou společnost by volby byly, když se ony zmíněné tendence v Občanském fóru k mafiánství, tajnostkárství a přesvědčení o tom, že pouze ořčácká pravda je ta jediná a možná, prosadí.

Prohrou dosti reálnou a nikoliv však naší se může stát rozpad OF v důsledku jeho příliš širokého ideového rozpětí. Řekněme si však otevřeně, že získaná politická moc je pro mnohé lidi vzájemné pojítko mnohem větší nežli jakákoliv ideologie.

Prohrou byly a mohou být i nadále určité radikální a netolerantní osobní soudy, přístupy a stanoviska, které mohly být vyvolány určitou nezkušeností a netrpělivostí. Prásknout za sebou dveřmi, když se mi nepodařilo hned a v tuto chvíli prosadit své stanovisko, nedostatek trpělivosti či ohledu k druhému a snad i přílišná osobní domyšlivost škodí vždy a každému.

Prohrou o čí její příčinou se stalo zmatení pojmů tam kde se pletlo křesťanský a klerikální, kde se přehlíželo, že e svěcená voda se vůbec nehodí pro plavbu lodiček či lodí s politickým nákladem. Vidina spojení "trůnu" s "oltářem" dokázala vystrašit mnohé neinformované. S kostelnickou stranou ledaskdo nechtěl mít co společného.

Prohrou pro naši stranu byla volební kampaň tam, kde jsme se ve volební kampani vezli s lidovci, kde ze strany KDU zněla nota pouze lidovecká. K naší škodě chyběly i noty našich dalších koaličních partnerů. Jistě by bylo bývalo neškodilo dát zejména těmto dvěma našim partnerům slovo při formulování konkrétního programu v oblasti národního hospodářství, zemědělství a nebo vztahu k venkovu vůbec.

Prohra a zase nejen pro nás je to, že vedle politického středu, který reprezentuje Občanské fórum, je prakticky veškerá levice reprezentovaná pouze jen KSČ a veškerá pravice je zatím stále jen málo určitá. Co na pravici nacházíme valnou sílu ani jednotu nepředstavuje. Asi to souvisí s tím, že pro mnohé české uši zní slovo pravičák stále ještě jako nadávka.

Prohrou by se mohlo stát, kdybychom chtěli obcházet nebo nedodržovat tu část dohody o Unii, která se týká spolupráce po volbách. Kdyby pro nic jiného tak přinejmenším proto, že ten, kdo nedodržuje dané slovo stěží může být považován za partnera kýmkoliv a kdykoliv v budoucnu. Právem nám by to bylo vytýkáno těmi, kdo rádi hovoří o pokrytecké morálce křesťanů. Tím nechci říci, že je třeba se vnučovat se spoluprací, kde o ni zájem nebude.

Prohrou a to nemalou bylo, že jsme přehlédli spojence tam, kde jsme

je mohli nalézt. Hesla volající po samosprávné demokracii ani touha po uskutečnění práv polské menšiny nám přeci nejsou cizí. Možná, že totéž si uvědomují slovenští křesťanští demokraté, co se týká Maďarského křesťansko demokratického hnutí.

Prohrou přesněji řečeno její příčinou ale vůbec ne jedinou se staly aféry některých kandidátů a kandidátek strany lidové. Jim bylo možno předejít, kdyby někteří dokázali takticky a včas ustoupit do pozadí. Přičemž tím nechci ani v nejmenším ospravedlňovat nebo chválit jednání těch, kteří ony aféry inscenovali. Prohrou se zdají být osobní averze či protichůdné osobní ambice některých z nás. Prohra bylo, že jsme nedokázali přitáhnout mnohé nám názorově blízké, že i oni šli proti nám. Tuto prohru musíme překonat tím, že se staneme přitažlivými pro ty naše spoluobčany, jejichž politické smýšlení je obdobné a jestliže se nám podaří spolu s nimi vytvořit jednotnou pravicovou a neokonzervativní politickou sílu.

Součet výher a proher ať si udělá každý sám. O něj tak dalece ani nejde. Poučení z nich je důležité pro veškerou naši činnost a před nadcházejícími komunálními a blížícími se volbami parlamentními zejména.

Jan Mollík

Třicátý prvý případ majora Zemana

Honza Brouk

Seriál o majoru Zemanovi, natáčený postupně díl za dílem v sedmdesátých letech, zpočátku potěšil většinu důvěřivých diváků - konečně máme "detektivku" na pokračování. Prvé díly byly poměrně nezávazné, na ostatní se již nedalo dívat. Přesto jsem to vydržel do konce, abych se přesvědčil, kam zde byla hlásána zásada, že KSČ byla vždy v právu - jen se podívejte, co byli zač "ti druzí". Horda padouchů, s nimiž se rázně vypořádala naše bezpečnost, ať již tajná nebo veřejná, jejíž příslušníci byli ovšem vrcholem lidské dokonalosti, jen je doporučit ke kanonizaci.

Tento seriál se časem stal nejtěžším televizním kalibrem komunistické propagandy, kdykoliv bývalé moci teklo do bot a ani slavný demagog soudruh Jirí Jambor nedokázal uklidnit "vášně". Řada lidí měla oněch třiceti dílů velmi brzy dost, našly se však výjimky. Můj přítel, Honza Brouk, přesvědčen o tom, že

jeden díl navíc se v tom množství ztratí, si chtěl vyzkoušet, jak by Československá televize řešila s majorem Zemanem problém Charty 77. Jeho přínos byl sepsán jako scénář koncem roku 1979! a uvádíme jej na dvě pokračování, protože vzhledem k jeho rozsahu by zaplnil všechny stránky Hlasu.

Příběh z roku 1979 - PAMFLET

Vzhledem k předchozím dílům, kdy se na fakta a data taktéž příliš nehledělo, se autor domnívá, že má stejná práva. Ostatně, i kdyby je neměl, je mu to zcela lhostejné. Dobře ví, že nemůže nikoho pobouřit nebo urazit, když postavy oblišeného seriálu jsou fiktivní a jeho příběh naprosto neskutečný. Každému, kdo by toto dílko bral vážně, přeje autor vše nejlepší k narozeninám a brzké uzdravení.

Typický úvod s průřezem z předchozích dílů, doprovázený pod-

manivou, napětí vzbuzující hudbou Zdeňka Lišky. Lehké mrazení v zádech diváků doporučeno. Hudba zvolna utichá a hlas z obrazovky komentuje:

"Po uzavření třicátého případu, kdy se již zdálo, že je kriminalita potlačena a funkce majora Zemana, jakož i jeho podřízených pouze formální, začátkem ledna roku 1979 znovu vystrčily drápy temné síly bez vlivu a významu. Hrstka samozvanců se semkla kolem pomfletu "Dekret 79" a z nenávisti k našemu pokrokovému státnímu a společenskému zřízení, ve spojení s kruhy a centrály, s agenty CIA a chilskou juntou, zahájila za jidášský groš pomlouvačnou kampaň proti našemu režimu a dělnické třídě. Znovu bylo nutno nastoupit v boj..

Scéna 1

Osoby: Cestující MHD. Dva vlasatci, několik starých babiček s taškami

RVHP, průměrní pasažéři a jeden nápadně slušně oblečený mladík.

Kolem střešovické vozovny jede směrem na Prašný most tramvaj č. 20. Na sedadlech pro invalidy sedí dva nechutní vlasatci, tupě zírají ven a ustavičně polykají jakési prášky. Chvillemi čichají k malým lahvičkám. Nad nimi stojí umdlévající stařenka, kterou vlasatci přehlížejí. Na protější straně sedí slušný mladík, začtený do veršů V. Majakovského. Po chvíli vzhledne od stránky, povzdychne a spatří babičku. Hbitě zavře knihu sovětského pěvce socialismu a nabídne staré paní své místo. Tramvaj se blíží k stanici Hradčanská, kde má konečnou. Stařenka si sedá.

Babička: "Děkuji vám, soudruhu, jste velice laskav."

Mladík: "Nemáte zač, soudružko, vždyť to nestojí za řeč."

Oba si opovržlivě měří vlasatce, kteří právě svačí Meproamat. Několik metrů od stanice tramvaj zastaví a ozve se pronikavý tón, signalizující, že je přerušena dodávka elektrického proudu.

První vlasatec: "Cheché, kalamita..."

Druhý vlasatec: "Vole nekecej a pomoz mi, dokud to nejede a nehází to s náma." Oba vyndají z brašen na plynové masky jakési strojopisy a počnou je rozdávát cestujícím. Ti je zvědavě přijímají. Jeden z papírů podá druhý vlasatec mladíkovi:

"Na vole vole, vzdělej si duši!"

Oslovený nahlédne do textu, zbledne a rty se mu stáhnou odporem. Uchopí dosud zavřené dveře a snaží se je otevřít.

První vlasatec: "Kam spěcháš, o? Neješ vole fízli?"

Druhý vlasatec potřísní slinou čistý kabát mladého muže, jenž vyběhl do zimního podvečera.

Scéna 2

Osoby: Slušný mladík, oba vlasatci, dívka s dlouhými světlými copy a se znakem Komsomolu na klopě kabátu, chodci.

Sympatický hoch v poklusu loví v kapse zimníku minci. Doběhne do vestibulu Metra a z veřejného telefonního automatu kamsi volá. Chvilí tiše hovoří, zavěsí a chce odejít. Je však přepaden oběma vlasatci a nastane bitka. Mladík zápasí přísně dle pravidel, proto podlehne mnohonásobně přesile obou zlosynů, kteří bojují nečistě. Kolemjdoucí lhostejně přihlížejí, někteří se citlivě odvracejí. Zvenčí se ozve siréna sanitního vozu a vyplašení lotři se rozprchnou do nejtemnějších zákoutí.

Zbitý mladík leží na zemi. Hezká dívka s odznakem Komsomolu stírá kapesníkem krev z jeho rtů.

Detailní záběr kamery na surově pošlapanou knihu veršů V. Majakovského.

Scéna 3

Osoby: Prof. Dr. Pseudokrut DrSc, kotelník Venda, sionista Kohnvička, ing. Briketa, bývalý herec Petr Landa, propadlý alkoholu a spisovatel Vojtěch Borovský. Společnost sedí na bedničkách v kotelně hotelu Kometa. Na stěnách jsou nalepeny obrazy Trockého, Moše Dajana, F.J. Strausse, generála Pinocheta, Muhammada Alího, A. Hitlera, Jamese Bonda a akt Goldy Meirové. Mezi tím se objevují mazanice na zdi kouskem koksu, jako postava v kápi Kukulux-klanu atd. Přítomní chtivě hltají alkohol, který kotelník Venda destiluje přímo na místě.

Ing. Briketa: "Soukmenovci! Náš Dekret 79 slaví obrovský úspěch. Zatím ho podepsalo již třicet šest osob. Považujeme to za zavazující! Dnes jsem vyslal do ulic několik nenápadných lidí, aby to rozšiřovali. Musíme prorazit!" Prof. Pseudokrut: "Ano! Tak! Zničíme toto zřízení, rozvrátíme je v základu, znetvoříme jeho učení a jakmile uchvátíme moc do svých rukou, budeme pracující lid tvrdě vysávat a vykořisťovat, protože ho nenávidíme."

Ostatní sborem: "Ó, jak nenávidíme!"

Kohnvička: "Dělnickou třídu musíme oklamat. Proto jsme sepsali Dekret tak, aby ji pomlouval. Tím ji zaslepíme a až nám svěří moc, pak ji zradíme, zaprodáme imperialistům a definitivně ujařmíme."

Landa: "Já bych někomu s chutí rozbil hubu. Kotelníku nalej!"

Borovský: "Je třeba se spřáhnout s CIA. Spojení mám již dávno a slíbené peníze jsou na cestě, neboť jejich vyplacení bylo vázáno podmínkou, že rozpoutáme nějakou akci."

Kotelník Venda: "Také můj přítel Pino, jak mu smím důvěrně říkat, nezůstane stranou, pokud jde o středost k svým věrným. Dokonce jsem od něj dostal nabídku, abych emigroval do Chile, kdyby se nám to tady vymklo z rukou. Dělal bych tam instruktora, ale jistě chápete, že nikoliv kotelníkům, nýbrž..."

Landa: "Když já bych někomu s chutí rozbil hubu už dneska. Kotelníku nalej!"

Briketa: "Dočkáš se, Péto! Až nastolíme krvavý protilidový teror diktátora Pseudokruta, budeš mít práce nad hlavu."

Landa: "Já nechci pracovat, já chci rozbít někomu hubu. Kotelníku nalej!"

Pseudokrut: "Kčž bys měl pravdu, Briketo! Bojím se však, že je konec mým dnům. Nejsem mladík. Srdce mi již neslouží jako dřív a infarkty jsou metlou tohoto století, stejně jako režim, který zničíme."

Venda: "Soukmenovci! Je čas se rozejít. Venku je už tma, takže vás nikdo nepozná, přesto chodte po jednom. Na další schůzce se sejdem zase jinde. Opatrnost je nezbytná, když máme tak veliké plány."

Kohnvička: "Ha! Opatrnost! To abych nešel sám. Mohl bych potkat některého z našich mladých přátel a přijít o penězku. Lando, půjdeš se mnou?"

Landa: "Jó, jen si cvaknu na cestu. Kotelníku nalej!"

Vyprázdnil další půllitr destilátu a odchází za ostatními. Za jeho zády se bojácně krčí sionista Kohnvička. Osamělý kotelník Venda se dábelky rozchechtá a počne zběsile přikládat do kotlů, z jejichž dvířek šlehají rudočerné plameny.

Scéna 4

Osoby: major Zeman, podplukovník Žitný, prokurátor JUDr. Blážík, poručík Gajdoš.

Prostá a útulná kancelář mjr. Zemana. Velký stůl s kupou papírů. Parkety bez koberce. Stolní lampa, telefon a malý magnetofon. Na stěně vedle portrétu státníka visí obraz J. V. Stalina, vkusně ozdobený umělou snůtkou šefíku. Za stolem sedí sám Zeman a prohlíží si pololetní vysvědčení své dcery. Tiše si říká: "Vidím, že si Lidka po té interrupci zlepšila prospěch..." Do pracovní vejde plk. Žitný a tváří se tajuplně, až smutně. Zeman schová vysvědčení a tázavě se zadívá do oduševnělé tváře starého bojovníka za spravedlnost a státní bezpečnost. Chvilí napětí - hudba tiše hraje. Žitný podává Zemanovi zmuchlaný a zakrvácený strojopis.

Žitný: "Nazdar, Honzíku. Mrkni se na tohle, co tomu říkáš?"

Zeman: "No, moje píska taky dělá překlapy a co se týká toho usmolení, není to o moc horší. Co má být?"

Žitný: "Radši si to přečti!"

Zeman: "Aha, už to vidím. Ale ten pamflet znám. Byl v novinách, četli ho v televizi i rozhlas, četli ho na schůzích, aby lid věděl, co má odsoudit. Sám jsem ho předčítal našim soudruhům, když jsme odhlasovali, že tuto provokaci zavrhneme. Je to obyčejná pomluva

dělnické třídy a snad je pod naši důstojnost se tím zabývat."

Žitný: "Je to jinak, kamaráde! Jeden z našich mládenců, tobě můžu prozradit, že jde o podporučíka Šotouška, to dostal v tramvaji a hned mi běžel zavolat. Chytili ho přitom neznámi lumpové a zbili ho. Je v nemocnici a jeho stav je vážný, ač ho lékaři ustavičně sytí těmi nejlepšími sovětskými léky. Nebýt statečné dívky, která ho ošetřila, nevím, jak bych se nyní zodpovídal jeho stáříčkým rodičům."

Zeman: "Dobrá, ale to se týká vašeho oddělení. Co s tím má kriminálka společného?"

Žitný: "Honzo!! Četl jsi ty podpisy vzadu? Je jich šestatřicet a co podpis, to člen galerky. Nemusím ti přece vypočítávat jejich dřívější tresty, znáš to jistě lépe nežli já. Ostatně do toho jít musíš. Je to příkaz!"

Žitný ukáže palcem ke stropu. Zeman sleduje směr pohledem, na stropě nic nevidí a pochopí.

Zeman: "Pojeďu si vyslechnout toho Šotouška. Je schopen vypovídat?"

Žitný: "Zatím není. Vyrázili mu přední zub a šišlá. Dokud nedostane protézu, nechce ošetřující lékař o rozhovoru s pacientem ani slyšet."

Zeman: "To chápu. A jsou tedy vůbec nějaké stopy?"

Žitný: "Jsou. Protože máme prvořadý zájem najít ony násilníky, dali jsme Šotouškův oblek do laborky. Nejlepší odborníci si již několik hodin lámou hlavy nad dlouhými vlákny, která vypadají jako vlasy. Pokud to opravdu vlasy jsou, pak to museli udělat vlasatci, kteří, jak známo, se většinou spojili se živly, podepsanými na tom pamfletu. Takže se do toho dej, času je málo!"

Zkušenosti ze ZČ-oblastní organizace

Koncem května jsme svolali do Plzně na konferenci zástupce ze všech deseti ustavených místních organizací KDS. Společně jsme vytvořili oblastní organizaci, která je vlastně uznáním praktikované skutečnosti, že od samého počátku přebírají plzeňští na sebe řadu úkolů i pro širší region.

Vytvoření oblastní organizace chápeme jako výrazný krok v přechodu od nadšenecké struktury k jejímu řádnému stavu. Tím nechceme popírat význam počátečního improvizujícího úsilí při vzniku strany. Stále jsou zaslouženě chováni v našem povědomí aktivisté předlistopadové doby, kteří na sebe vzali počáteční odpovědnost za

Podplukovník Žitný se ve dveřích otočil:

"Jediné daktylky by byly na tom vyraženém zubu. Dal jsem prohledat vestibul, ale zatím nic. Zřejmě si ho vzala na památku ta dívka."

Zeman mlčky přikývne a vzápětí hovoří do telefonu:

"To jsi ty, Blani? To jsem já, Honza. Mám naléhavou práci a přes noc se domů nedostanu..... ano..... ano..... né, opravdu se na to můžeš spolehnout. Proč se ptát? No nic, pozdravuj Lidku, jestli přijde domů. Zatím pá!"

Vchází sympatický poručík Gajdoš, kterého si Zeman přivezl do Prahy po uzavření případu v Tatrách.

Gajdoš: "Súdruh major, chce s vámi hovořit súdruh prokurátor. Privedem vám ho. Máte volačo pre mňa?"

Zeman: "Mám. Přiveď ho a pak seber všechny lidi. Pochytáme pražské vlasatce a ať jsou tu co nejdřív."

Gajdoš: "Vykonám, súdruh major! Zhabám naozaj šetkých a budem ich vypočúvať." Zatančí na parketách několik taktů kozáčka a ještě ve dveřích si vesele mne ruce. Zeman si zamyšleně schová obličej do dlaní. Vchází prokurátor JUDr Bláz, za ním pplk. Žitný.

Žitný: "Viděl jsem soudruha prokurátora přicházet, tak jsem se vrátil."

Bláz: "Čest práci, soudruhu majore! Slyšel jsem, že se máte ujmout vyšetřování přepadení soudruha Šotouška. Proto jsem vám přišel něco říci. Domnívám se, že za tím stojí něco horšího a byl bych rád..."

Zeman: "Neobávejte se, soudruhu prokurátore. Nelitostně pomstíme rány, které málem připravily Šotouška o život.

výstavbu strany. Dnes ale svým zájmem o vytvoření řádné infrastruktury podporujeme stanovisko, že permanentní revoluce jako způsob bytí či řízení strany už nevyhovuje. Jasný řád ve struktuře je spojen i s přirozeným požadavkem větší odpovědnosti a kvalifikace všech zvolených činovníků. Již nevystačíme ve vedení jen s těmi členy, kteří realizují pouze své nadšení.

Při sledování předvolební agitace jsme mohli ocenit výhody rutinně pracujících rozvinutých struktur některých stran. Zařazení oblastní organizace do infrastruktury strany v ZČ-kraji není předčasné ani pro KDS. Nový prvek vložený mezi ústřední vedení a místní organizace bude využit při racionalizaci šíření informací, k vedení oblastní administrativy a dokumentace, k

Oko za oko, zub za..."

Bláz: "Nerozuměl jste mi, soudruhu majore. Zákon nade vše a zákon nevyhledává pomstu, ale spravedlnost. Nedávno jsme o tom hovořili s mou přítelkyní Hlavounovou, když jsme byli u její kolegyně, též předsedkyně senátu, na večeři. Cílem trestu je náprava viníka a nikoliv pomsta. Proto naše soudy často od trestu upouštějí a to v případech, kdy by se delikvent místo nápravy spíše zatvrdil. Můj přítel, také předseda senátu v Praze, velice schopný právník, ač se někdy při procesech chová jako kašpar, by mohl vyprávět, kolikrát stačí provinilci jen domluvit a ten, v očekávání vysokého trestu je tak dojat, že ihned přestane vykrádat samoobsluhy a psát pamflety, aby se zapojil do tvůrčího úsilí. Tato situace je mimořádně choulostivá. Musíme dokázat vlastními skutky, živé byly ony pomluvy v pamfletu Dekret 79. Musíme i nadále přísně dodržovat zákon. Nikoho nepropouštět ze zaměstnání, ponechat jim řídičské průkazy, nevypínat telefony, natož je odposlouchávat, nezbavovat občanství! Když jim podáme pomocnou ruku, sami poznají, kde je pravda a nakonec je získáme pro budování socialismu, což je lepší, než kdyby někde ve vězení celé dny hráli šachy, nebo tenis a opalovali se u bazénu, zatímco dělník je živý. Berte to jako příležitost, ukázat jim, jak se mylili a že je v jejich silách, chyby zase napravit. Zatím čest práci soudruzi a uvažujte o tom".

Prokurátor odchází, Zemanovi a Žitnému se v očích lesknou slzy dojetí. Oba shodně pronesou: "Jak ušlechtilý to muž!"

(pokračování pří)

vytvoření operativních vazeb na existující krajské instituce a společenské organizace, ke koordinaci regionálních zájmů MO atp. K tomu je ale již nezbytný i člověk věnující se na úrovni oblasti výhradně činnosti strany.

Do této placené funkce tajemníka jsme si zvolili p. Miroslava Svobodu, který s agitací pro KDS v Plzni začínal. Je to tedy představitel těch revolučních nadšenců. Obětavost v práci a dobrý kontakt na ostatní složky ho pro tuto funkci kvalifikují. Je rozhodný, taktičtější při odmítání nerozumných iniciativ, ale ochotný akceptovat i cizí dobré stanovisko, projednané členy výboru. Z pozice své funkce určitě nebude bránit třibení názorů, ke kterému v době tvůrčího kvasu určitě bude docházet. Bude-li skutečným představitel - duchem

oblasti - tajemník nebo předseda nelze v tvořícím se orgánu předem stanovit. To poznáme časem.

Věříme, že 5-ti členný výkonný oblastní výbor je tvořen z lidí, kteří jsou připraveni samostatně pracovat. Nebudou jen poradenským plémem tajemníka. Stanoviska k činnosti tohoto výkonného výboru jsou získávána především od členů "zastupitelského oblastního výboru", ve kterém jsou zastoupeny všechny MO. Je to jakýsi parlament.

Již získáváme i vlastní zkušenosti. První schůzka zastupitelského oblastního výboru se uskutečnila 20. 6. 1990 v Plzni. Z. ustavených 10 MO v oblasti se k posouzení povolební situace sešla jen polovina. Síl těchto zástupců a jejich náhradníků se teprve tvoří a plání schůze bylo narychlo, proto se nedivíme neúplné sestavě. Až bude zastoupení MO vžitě, vytvoří přirozenou vazbu celé oblasti. I maximalisté procedurální čistoty pak určitě schválí "trvalou výjimku" přijatých stanov oblastní organizace, že svoji MO může zastoupit s plnými právy i netradiční delegát, např. znalejší právě projednávané problematiky.

První jednání bylo účelné a přineslo řadu podnětů i rozhodnutí o další činnosti KDS v kraji. Zápisem se tyto informace přenesou do všech MO, které v oblasti působí.

*V Plzni dne 23. 6. 1990
Ing. Ctibor Fojtíček*

Brněnská organizace KDS po volbách

V útulných prostorách sklípku na rehenové ulici se dával ve večerních hodinách 20. června "povolební gulášů brněnské organizace Křesťansko-demokratické strany. Stalo se tak za účasti výboru a asi 40 dalších členů a příznivců strany. Předseda organizace Ing. V. Krinčev zhodnotil předvolební kampaň KDU s jejími světlými i stinnými stránkami a pak následovala velmi spontánní diskuse k další činnosti strany, která se bude muset brzy zaměřit na komunální volby. KDS by se měla ujmout lidí pracujících mimo zaměstnanecký poměr a poskytnout jim vhodné sociální prostředí, kterého se jim často nedostává. Noví zájemci o členství v KDS, mj. mladí z řad OF, dali přítomným nahlédnout do motivů, které je k činnosti KDS přitahují, především její neautoritativní struktura a nezátíženost funkcionářů návyky z úřadování v totalitních časech. Ukázalo

se, že ne všichni přítomní se shodují v názoru na účelnost další spolupráce s Československou stranou lidovou. Nejde o osobní aféry, jde o hlubší rozdíly. Příznivci spolupráce ev. budoucí sjednocení ČSL a KDS sází na "zdravé" řadové členstvo v ČSL, hlavně to nové, a poněkud pragmaticky i na existenci zaběhané organizační struktury ČSL. Odpůrci považují naopak lidovou stranu za chronicky churavou, trpící rozparem mezi oficiální křesťanskou ideou na jejím praporu a faktickou zkompromitovaností dolistopadových funkcionářů, jejichž duch (a často i tělo) stranu dosud obchází. Podle většinového názoru přítomných reprezentuje dnes OF velmi heterogenní hnutí, k němuž je nutno zaujmout diferencované stanovisko. Lze v něm očekávat krystalizaci navzájem nesourodých směrů a jejich oddrobování: KDS by mohla poskytnout platformu a přístřeší těm křesťanským a pravicově orientovaným z OF, kteří se v něm přestávali cítit dobře. Speciálně brněnské OF se stává podle mínění některých sterilní. Z diskuse, vedené s vervou a radostí, se dalo tušit, že pokud má mladá KDS problémy, jsou to problémy zdravé. Pro stále rostoucí nával práce bude třeba rozšířit počet profesionálních pracovníků brněnské organizace. Je tu i perspektiva získání vlastní budovy. Mladé lidi bude třeba vyslat na studijní pobyty na Západ, kde by mohli dohonit chybějící vzdělání v politologii i praktické politice. Celému večeru nechyběla dobrá nálada a tématy do diskuse to jen sršelo. V dobré společnosti chutná guláš i po volbách.

MUDr. Jiří Vácha, DrSc.

Milá redakce HLASU v Praze.

Jsem autorem jména HLAS a tak mě potěšilo, že jste je přijali. Setkal jsem se s ním poprvé v Brně, kde jsem jej dostal. A tak používám této příležitosti, abych Vám něco napsal z Brna. Bylo by toho mnoho, např. to, že byl zde návrh nekonat ustavující schůzi oblastního vedení, ale pak odhlasovaný protinávrh určil tento oblastní návrh i výbor uskutečnit. Je sice zvoleno 5 členů, ale nepokládám jejich rozmístění za dobré, ale není vyloučeno, že získá-li i toto vedení spolupracovníky, pak se může osvědčit. Za zásadní pokládám nezbytné: snížit členský příspěvek dát předpoklady k ustavení Místních organizací a okresních vedení. Dodatek k rukopisu z tomto ohledu příkládám bude-li

aktuální, uveřejněte! Hodně by mohlo pomoci, zvl. v začátcích KDS.

*Srdečně Vás zdraví
Zdař Bůh!
Emil Bláha*

HLAS z Brna

V sobotu 14. července 1990 konala se vsále Staveb oblastní konference KDS za účasti předsedy Dr. Bendy a ústřed. tajemníka Ing. Cuhry volba oblastního výboru po zprávách vedoucích funkcionářů i dalších hostů, místopředsedy KDS Michálka. Kladem byla obsáhlá diskuse, která hovořila o hlavních problémech budoucí organizační práce. Doporučila snížení členského příspěvku, jehož dosavadní výše 30,- Kčs měsíčně prakticky brání převážně většině zájemců o členství v přistoupení za člena, aby početná členská základna mohla lépe hájit zájmy všech občanů státu. Byl kladen důraz na práci komisí a to zvl. v oboru zemědělství, protože naše strana měla vždy příznivce na venkově. Hovořeno i o práci Klubů mládeže, žen a hlavně o stabilitě ve straně, o souladu práce funkcionářů se záměry členstva. Hlavní těžiště práce je třeba hledat v činnosti místních organizací, ale ani koordinační činnost okresních struktur, na něž pak musí nezbytně navazovat oblastní spolupráce. Proto bylo hned zvoleno oblastní vedení KDS, které povede předseda Ing. Pavel Hofírek, CSc., z Kyjova. Ihned po skončení jednání se uskutečnilo prvé zasedání, které stanovilo nejbližší úkol: na základě dotazníků, které rozešle KDS z Prahy dojde ke zpřesnění organizační situace v místních organizacích, aby tak mohla být vytvořena přehledná základna pro další práci, která začne hned začátkem září. Je proto třeba hledat schopné jedince ve svém okolí z řad těch, kteří s námi sympatizují. (Dalším úkolem by mohla být spolupráce jak uvnitř oblasti, tak i s ostatními oblastmi v ČR.)

Slibným zakončením byly závěrečné pohovory, docela neformální, s předsedou KDS Dr. Bendou, který zde získal dost dalších námětů pro další vedení.

Za pozornost stojí skutečnost, že dům, kde jednání probíhalo, před 50 léty patřil nám. Zde sídlila Ústřední jednota lidových družstev i redakce Dne, založeného pro politické hnutí katolíků na Moravě. Dnes zde je také sídlo sekretariátu KDS. Takže po létech jsme se sem zas vrátili.

beta.

Něco pro zasmání:

Stalo se nedávno po ustavující schůzi jedné politické strany, že se na závěr zeptal přítomný Jozéfek předsedajícího: "Rád bych věděl, jak se budeme oslovovat. Jedni si říkají přáteli, jiní bratře, někteří soudruhu. A jak my?". Protože nebyl na otázku nikdo připraven, odpověděl si Jozéfek sám. "Myslím, že si budeme říkat Vašnosta, tak si zatím žádná partaj nefiká." A tak si hned odhlasovali toho Vašnosta!

A co u nás, v KDS. Budeme my nad tím přemýšlet sami, nebo si máme pozvat i toho Jozéfka?

Námět k úvaze

Je po volbách čas k úvaze Jak dál? Uvážíme-li že naše členstvo je poměrně rozseto a mnohde žijí členové ojedinele, bez samostatné a činné místní organizace, pak doporučuji zakotvit ve stanovách zakotvit za základní článek Důvěrnickou skupinu, kterou lze ustavit tam, kde jsou alespoň tři členové. Při počtu 10 členů lze už ustavit místní organizaci. Tam, kde jsou v okolí důvěrnické skupiny, pak pro zlepšení jejich práce je dočasně přičlenit ke schůzování k nejbližší místní organizaci, pokud ovšem bude v místě stejného okresu. A pro pomoc a spolupráci bude třeba vytvořit okresní výbory. Je ještě další možnost: v zájmu spolupráce soustředit více MO do určitého spádového újezdu, který bude plnit funkci střediska. K úvaze přikládám i možnost soustředění dvou i více okresů do střediska. K úvaze předkládám i možnost soustředění dvou i více okresů do střediska, kde jeden bude členem oblastní výboru KDS, aby bylo možno lépe organizovat usnesení oblastí. Pak by členy oblastního výboru měli být předurčení zástupci ze středu, severu a jihu, východu i západu oblasti. O tom, který bude evidován, o tom může vždy nejlépe rozhodnout dopravní možnost vlakové i autobusové dopravy.

K úvaze lze doporučit i působení HLASU, který se tak stane platným pomocníkem propagace, zvl. tam, kde jej můžeme zaslat poštou k informaci tomu, kdo ještě není rozhodnut pro podpis přihlášky. Jak zde vidíte, možnosti

jsou a je jen na nás, zda je využijeme. Bez HLASU to dlouho nepůjde vpřed!

Jak vpřed?

Tato otázka napadá každého nadšeného člena majícího zájem na rozšíření KDS. Někde stačí ideové nebo politické, citové, ale i praktické formy agitace a propagace. Jedno je ale jisté, že poměrně nejjistější je praktický osobní a to zájmový kontakt, obor, kde si rozumíme a kde lze snadno uskutečnit i záměr získání člena, ale i členky, protože zkušenosti říkají, že schopná členka může vydat za několik apatických mužů. Uvažujte, jedněte.

Lépe organizovat v okrese

Jsou ještě místa, kde zatím je málo členů nebo bydlí daleko od sebe a koordinace práce je nezbytná. Co potom? Pomoc je snadná. Ustavit především okresního důvěrníka, pak prozatimní tříčlenný výbor a později řádné okresní vedení! Základem se musí stát oblastní vedení KDS, jako hlavní koordinátor činnosti.

DĚDICOVÉ TOTALITY

PANE, nemáte někdy dojem, že se blíží konec světa, nebo také, jak se v jisté společnosti praví, konec systému věcí? - Mužik, který v tramvaji klade tuto otázku, se vtíravě usmívá a očekává rozpačitou odpověď, aby mne mohl zasvěceně poučit a dobře vím o koho jde. Odpovědí jej krutě zklamu.

"Zajisté, že očekávám. Když se vám tak rozhlížím kolem sebe, je to všude samý vekslák, samý homosexuál, samý jehovista, skutečně je nejvyšší čas, aby ten svět zanikl."

Mužik cosi zamumlá o cynismu a urychleně vystupuje v nejbližší stanici.

Svědkové Jehovy jsou vyznavači militantního materialismu s dočasně náboženskou nálepkou. Ač se sami považují za jediné křesťany, ostatní křesťanské společnosti je právem za křesťanskou sektu nepovažují. Prostému člověku sice často imponuje jejich znalost Bible a suverenita, s jakou vykládají své učení, zpravidla však nerozpozná nebezpečí, jakému se vystaví, popřeje-li jim sluchu. Ti, kdo do této sekty vstoupili, se rázem stanou nesvobodnými otroky cizí vůle a režim, jaký uvnitř této společnosti vládne, jim nedopřává právo ani na svobodnější myšlenku.

Jehova, kterého uctívají, je jakýsi značně sklerotický stařík, vyznačující se ješitností, náladovostí a krutostí. Z nepochopitelných důvodů lpí na uctívání ani ne tak své osoby, jako svého jména "Jehova". Má ruce, nohy, oči i uši, směje se i hněvá a bývá zarmoucen. Již z tohoto popisu je zřejmé, že nemůže jít o Boha

Otce, kterého znají nejenom křesťané ale i muslimové, tedy Osobu totožnou s Hospodinem, jenž z hořícího keře odpověděl Mojžíšovi na otázku, jak se jmenuje, "Jsem, který jsem!" Tedy "ehje, ašer ehje!" Hebreistům je sice zcela jasné, že "ten, který je", se pak musí označit výrazem "Jahve" (JHVH), nicméně jehovisté to znají lépe, asi u toho byli...

Jehovisté navíc neuznávají žádné státní zřízení a není tedy důvod k tomu, aby stáť uznával je. Nezáčastňují se v žádném případě na politických a hospodářských problémech své vlasti (tou je přeci až "království Jehovy", ignorují volby a odmítají řadu občanských povinností. Neuznávají ve své zaslepenosti prezidenty, vlády, zákony. Jsou to oni, které popisuje Evangelium jako falešné proroky (Mat. 7, 15). Jsou nebezpeční sami sobě i jiným, důvěřivým spoluobčanům, které snaží získat pro rozšíření své úděsné, pochmurné a fanatické sekty, jejíž učení se vyznačuje krajní bezúctěností a opovržením vůči ostatnímu lidstvu. V nitru jsou zavilými antisemity, antikřesťany, antihumanisty.

Není projevem náboženské nesnášenlivosti, jestliže ihned jehovistu, který se snaží s námi navázat kontakt, zkrátka odbudeme. Je to nutné pro uchování naší osobní svobody a nezávislosti, pro zachování klidu a míru duše.

Informační zpravodaj "HLAS" Křesťanskodemokratické strany. Za číslo 8 odpovídá Jan Cigánek. Foto archiv. Grafická úprava Petr Hoffmann. Příspěvky a připomínky jsou vítány. Prosíme, zasílejte je na adresu: Sekretariát KDS, Sokolská 39, Praha 2, 120 00, telefon/telefax 235 14 54. Na obálce uveďte "HLAS". MÍČ 46 643. Tisk AP Antonín Popadič, U hřebčince 1485, REKLAMNÍ A PROPAGAČNÍ SLUŽ BA Písek.